

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11Csp/69/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120204426
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:8120204426.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobcu: Y. T., B.. XX.X.XXXX, X. S. B. P., Š. XX, zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66, p r o t i žalovanému: Poštová banka, a.s., so sídlom Dvořákovo nábřeží 4, Bratislava, IČO: 31340890, zastúpený: AK Antol, s.r.o., so sídlom Pezinok, Hviezdoslavova 546/14, IČO: 47257024, o primerané finančné zadostučinenie takto

rozhodol:

- I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 100 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
- II. Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a .
- III. Žalobca m á voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ale len z prisúdenej istiny.

odôvodnenie:

1. Žalobca žalobou z 14.4.2020 uplatnil voči žalovanému nárok na primerané finančné zadostučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa z dôvodu, že ako spotrebiteľ bol úspešný v predchádzajúcom spore 9C/127/2014, v ktorom súd vyhovel jeho žalobe o určenie dvoch neprijateľných zmluvných podmienok uvedených v zmluve o úvere a príslušných Obchodných podmienkach (ďalej len „OP“) a citoval časť odôvodnenia príslušného rozsudku. Uviedol, že primerané finančné zadostučinenie má plniť funkciu satisfakcie, ale aj relutárnu a sankčnú funkciu. Výšku nároku odôvodnil sumou, ktorú žalobca zaplatil žalovanému nad istinu úveru a to z dôvodu, že zmluva neobsahuje všetky náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. (neuviedol aké) s tým, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia neuplatnil z dôvodu jeho premlčania.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil, keďže zmluvné podmienky, ktorých neprijateľnosť vyslovil súd v predchádzajúcom spore nikdy nepoužil. Súhlasil s názorom o satisfakčnej a sankčnej funkcii inštitútu primeraného finančného zadostučinenia, ale poukázal na závery rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR I.Odon 45/1997, podľa ktorého je primeranosť výšky peňažnej formy potrebné posudzovať v závislosti od konkrétnych podmienok každého jednotlivého prípadu a to zo subjektívnych ako aj objektívnych hľadísk, objektívnymi hľadiskami sú najmä závažnosť a intenzita protiprávneho konania. Ako subjektívne hľadiská Najvyšší súd ČR pomenoval mieru zavinenia subjektu, motív svojho konania, okolnosti ako k protiprávnemu konaniu došlo a správanie sa škodcu vo vzťahu k upozorneniam a požiadavkám poškodeného. Žalovaný napokon uzavrel, že vzhľadom na uvedené skutočnosti, že žalobca nepreukázal dôvodnosť výšky primeraného finančného zadostučinenia žiadnymi subjektívnymi ani objektívnymi hľadiskami je jeho nárok nedôvodný.

4. Žalobca právo na repliku nevyužil.

5. Súd vykonal dokazovanie písomným vyjadreniam žalovaného, výsluchom žalobcu, spisom tohto súdu 9C/127/2014 a zistil tento skutkový stav:

6. Strany uzavreli dňa XX.XX.XXXX zmluvu o úvere pod č. XXXXXXXXXXXX.

7. Žalobca podal XX.X.XXXX na tunajší súd žalobu voči žalovanému o určenie neprijateľných zmluvných podmienok, ktorej súd v celom rozsahu vyhovel rozsudkom sp. zn. 9C/127/2014 zo dňa 19.12.2016 a určil, že zmluvná podmienka nachádzajúca sa v Obchodných podmienkach žalovaného verzia 1/2009 k zmluve o úvere - Dostupná pôžička uzavretá medzi stranami v bode 3.2 v znení: „Banka môže upravovať RPMN, úrokové sadzby, poplatky a ostatné náklady nevstupujúce do RPMN v dôsledku zmien legislatívneho, ekonomického (napr. pri zmene základnej úrokovej sadzby vyhlasovanej Národnou bankou Slovenska - NBS), podnikateľského (napr. pri zmene indexu spotrebiteľských cien zverejňovaných Štatistickým úradom SR) alebo technického prostredia alebo zmien parametrov úveru alebo produktu Banky. Tieto zmeny Banka uskutoční zmenou alebo doplnením Oboznámenia a/alebo Oznámenia a/alebo Sadzobníka, pričom tieto zmeny a/alebo doplnky nadobúdajú účinnosť ku dňu v ňom uvedenom. Aktuálne znenie Sadzobníka, Oznámenia, Oboznámenia a Formulár sú k dispozícii na OM je pre svoju neprijateľnosť neplatná“.

8. Zároveň tým istým rozsudkom súd určil, že zmluvná podmienka nachádzajúca sa v predmetnej zmluve o úvere v bode 7 v znení: „Zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad sa budú rozhodovať v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou vo Všeobecných obchodných podmienkach" v spojení s bodom 11.2. Obchodných podmienok Poštovej banky, a.s. verzia 1/2009 v znení "Zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú zo ZoÚ, budú riešené dohodou. V prípade nedosiahnutia dohody sa uplatní na riešenie sporov rozhodcovská doložka uvedená vo VOP, na základe ktorej dochádza k mimosúdnejmu riešeniu týchto sporov." v spojení s bodom 10.2.2. Všeobecných obchodných podmienok v znení: "Banka a Klient sa dohodli na rozhodcovskej doložke týkajúcej sa riešenia všetkých sporov, ktoré medzi nimi vzniknú z právnych vzťahov vzniknutých pri poskytovaní Služieb, bankových produktov a/alebo vykonávaní Bankových obchodov, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik príslušnej Zmluvy, a to v nasledovnom znení:

a) Pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom banka, predloží tento spor na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu, a to podľa jeho Štatútu a Rokovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania;

b) Pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom Klient, je oprávnený predložiť tento spor na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu, a to podľa jeho Štatútu a rozhodovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania alebo všeobecnému súdu.

a v spojení s bodom 10.2.3. Všeobecných obchodných podmienok v znení:

"Ak Klient, najneskôr pri uzavretí Bankového obchodu a/alebo Zmluvy nedoručí Banke písomne oznámenie, že s rozhodcovskou doložkou nesúhlasí, má sa za to, že ju prijal." je pre svoju neprijateľnosť neplatná.

9. Pokiaľ ide o prvú zmluvnú podmienku uvedenú vo výroku citovaného rozsudku súd jej neprijateľnosť odôvodnil tým, že kritéria novej jednostrannej zmeny zmluvných dokumentov zo strany dodávateľa nie sú vyčerpávajúco úplné a ďalej preto, že napriek tomu, že môže dôjsť k jednostrannej podstatnej zmene parametrov úverovej zmluvy, bod 3.2 neumožňuje spotrebiteľovi v dostatočnej časovej lehote rozhodnúť sa, či takéto zmeny prijme alebo bez sankcií pristúpi k ukončeniu predmetnej úverovej zmluvy. Tieto dôvody podľa súdu zakladajú hrubo nerovnovážny stav medzi právami a povinnosťami dodávateľa s právami a povinnosťami spotrebiteľa. Ohľadom samotnej rozhodcovskej doložky súd citoval odôvodnenie Krajského súdu v Prešove v rozhodnutí 6CoE 210/2012, s ktorým sa stotožnil a uviedol: „S oprávneným nie je možné súhlasiť, že došlo k naplneniu § 93b ZoB. Podľa § 93b ZoB banky a pobočky zahraničných bánk sú povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom zradeným podľa osobitného zákona, a to tak, aby klient mal možnosť voľby, či prijme alebo neprijme predložený návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy. Banka a pobočka zahraničnej banky sú pri predložení návrhu na uzavretie rozhodcovskej zmluvy tiež povinné preukázateľne poučiť klienta o dôsledkoch uzavretia navrhovanej rozhodcovskej zmluvy, na riešenie ich vzájomných sporov z obchodov. Uvedené ustanovenie vyžaduje individuálne

vyjednanie rozhodcovského konania zo strany spotrebiteľa, a to po poučení o dôsledku jeho rozhodnutia. Dodávateľ tak musí postupovať spôsobom preukázateľným. Zákom vyžadované preukázateľné poučenie spotrebiteľa a jeho voľba nenapĺňa taký postup dodávateľa, ak sa rozhodcovská doložka uvedie len ako súčasť všeobecných obchodných podmienok. Podstatou všeobecných obchodných podmienok je, že sa v rámci kontraktácie nemenia, že sú všeobecné a buď záujemca o službu prijme tieto podmienky alebo zmluva nevznikne. V tom spočíva faktická nerovnosť pri kontraktácii. Je zrejmé, že spotrebiteľ je tak čo do vyjednávacej pozície ako čo do informovanosti v nevýhodnom postavení o proti dodávateľovi. Ako je zrejmé, uvedená norma vyžaduje individuálne rozhodnutie spotrebiteľa o tom, že si vymieňa rozhodcovské konanie, a to preukázateľne. Z obsahu spisu nevyplýva, žeby v rámci kontraktácie došlo k naplneniu zákona a žeby s odbornou starostlivosťou príslušný zamestnanec banky najprv poučil povinného a nechal mu priestor na rozhodnutie a voľbu.“

10. Súd ďalej konštatoval, že v rozpore so zákonom a odbornou starostlivosťou ako zásadou, ktorou by banka pri svojej činnosti mala byť vedená, preniesol žalovaný povinnosť konať na spotrebiteľa nezákonným spôsobom tým, že mu neumožnil vybrať si, či rozhodcovskú doložku prijme alebo nie, ale svojej povinnosti sa zbavil tak, že aktivitu v tomto smere preniesol na spotrebiteľa tým spôsobom, že tento ak nechcel, aby rozhodcovská doložka v zmluve a Obchodných podmienkach už zakotvená bola pre neho záväzná, musel vyvinúť aktívne konanie a banke písomne doručiť oznámenie, že s rozhodcovskou doložkou nesúhlasí a to najneskôr pri uzavretí bankového obchodu a/alebo Zmluvy. Je teda zrejmé, že na rozdiel od zákonom predpokladaného prípadu, že rozhodcovská doložka bude pre spotrebiteľa záväzná len vtedy, ak vyvinie aktivitu k jej prijatiu, v tomto prípade bola rozhodcovská doložka nastavená tak, že vyžadovala aktivitu spotrebiteľa, ak chcel dosiahnuť to, aby touto rozhodcovskou doložkou nebol viazaný. V tomto prípade nejde o nič iné, ako o obchádzanie zákona a to § 93b Zákona o bankách, keď sa navonok neutrálnym spôsobom dosahuje výsledok, ktorý zákon nepredpokladá a to výsledok výslovne priaznivý pre dodávateľa ako silnejšiu zmluvnú stranu, Zmluvu a Všeobecné obchodné podmienky pripravujúcu, a teda s nimi oboznámená na úkor spotrebiteľa. Podľa súdu je chimérou si myslieť, že v čase podpisovania zmluvy by bol spotrebiteľ schopný prečítať a analyzovať 36 strán všeobecných obchodných podmienok, v rámci ktorých bola zakotvená aj rozhodcovská doložka a spôsob jej odmietnutia. Súd preto dospel k záveru, že žalovaný porušil zákon o ochrane spotrebiteľa, nekonal voči spotrebiteľovi s odbornou starostlivosťou a v súlade s dobrými mravmi a prevažil povinnosti v zmluvnom vzťahu na strane spotrebiteľa.

11. Túto argumentáciu si osvojil aj Krajský súd v Prešove, ktorý rozhodoval na základe odvolania žalovaného a ktorý tak rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a to rozsudkom č.k. 9Co/29/2017-210 zo dňa 17.5.2018.

12. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

13. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

14. Podľa § 52 ods.4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

15. Podľa 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

16. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia je porušenie práva alebo povinnosti podľa osobitných predpisov slúžiacim na ochranu spotrebiteľa (napr. zákon o ochrane spotrebiteľa, o spotrebiteľskom úvere, o finančných službách na diaľku, osobitné ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka).

17. Krajský súd v Prešove vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil záver, že pokiaľ bol spotrebiteľ v predchádzajúcom spore úspešný pri uplatnení porušenia jeho práva ako spotrebiteľa základ nároku je daný (napr. uznesenie 9Co/50/2018 zo dňa 26.6.2018 alebo 17Co/17/2018 zo dňa 10.4.2018). Najnovšie aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019 sa s týmto názorom stotožnil a uviedol nasledovné: „Ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Žiadnu inú podmienku, aby spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, nevyžaduje“.

18. Akceptujúc princíp právnej istoty upravený v článku 2 ods. 2 CSP súd prvej inštancie preto rešpektuje vyššie uvedený vyslovený právny záver. Keďže žalobca ako spotrebiteľ bol v predchádzajúcom spore úspešný voči žalovanému, pričom jednoznačne boli konštatované porušenia jeho práva ako spotrebiteľa, boli splnené zákonné podmienky pre priznanie nároku.

19. Pokiaľ ide o výšku primeraného finančného zadosťučinenia, tú určuje voľnou úvahou súd. Krajský súd v Prešove v už spomínanom rozhodnutí 17Co/17/2018 uviedol nasledovné: „Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia treba vychádzať zo závažnosti vznikutej resp. hroziacej ujmy, okolností tak na strane žalobcu ako aj žalovaného, okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva žalobcu. Pri určení výšky finančného zadosťučinenia sa nemožno striktno držať ujmy, ktorá žalobcovi objektívne hrozila, resp. ktorá mu vznikla. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany“.

20. Súd sa domnieva, že významné pre posúdenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia je to, o aké vážne porušenie práva spotrebiteľa išlo. Musí sa vychádzať z konkrétnych skutkových okolností, prihliadať na závažnosť a intenzitu protiprávneho konania žalovaného, intenzitu trvania a rozsahu nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu.

21. V tomto prípade súd považoval za primerané finančné zadosťučinenie sumu 100Eur, ktorú považuje za dostatočnú satisfakciu pre žalobcu a sankciu pre žalovaného a to vychádzajúc z konkrétnych okolností tohto prípadu. Žalobcovi totiž absolútne žiadna ujma v dôsledku predmetných neprijateľných zmluvných podmienok nevznikla, keďže žalovaný tieto zmluvné podmienky voči nemu nepoužil. Zmluva medzi stranami bola už dávno ukončená splnením dlhu zo strany žalovaného a teda žalobcovi ani nehrozí, aby tieto zmluvné podmienky voči nemu mohli byť použité. To, či zmluva o spotrebiteľskom úvere mala alebo nemala povinné náležitosti spôsobujúce bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru je v tomto prípade irelevantná, keďže nárok je uplatnený kvôli neprijateľným zmluvným podmienkam tak, ako to zdôvodnili sudy v predchádzajúcom spore a týmito zisteniami je viazaný súd aj v tomto konaní. Súd preto považoval žalobu v prevyšujúcej časti nad 100 Eur ako neopodstatnenú.

22. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V danom prípade výška prisúdenej istiny závisela od úvahy súdu a preto súd vychádzal zo záveru, že žalobca bol v spore úspešný a z toho dôvodu mu priznal nárok na plnú náhradu trov konania, ktorý sa však bude odvíjať len od výšky prisúdenej istiny. Súd totiž nezistil žiadny dôvod pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý možno použiť len výnimočne.

23. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.